Saiko_˜"",
5. ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «СУЧАСНІ ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА МЕНЕДЖМЕНТУ ТА БІЗНЕС АДМІНІСТРУВАННЯ». URL: http://Microsoft Word-1B57VIIIA5C:@=0C::>=D!CG0A=0B5>@VOV?@0:B8:0<5=546_2024_<0:5B11-06-24

Т. Д. Савенко,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов;
М. М. Горюнова,
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов;
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ

СКЛАДОВІ ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Упродовж кількох останніх десятиліть світове мовознавство, спираючись на досвід сучасного парадигмального простору гуманітарного знання, переживає період особливо потужного розвитку. Паралельно з традиційними лінгвістичними дисциплінами, категорійно-понятійний апарат яких є відносно усталеним, у філологічній науці з'явилася ціла низка нових галузей, таких як, лінгвокультурологія, когнітивна лінгвістика, лінгвоконцептологія, прикладне мовознавство, теорія мовленнєвого впливу, нейролінгвістичне програмування, міжкультурна комунікація, дискурсологія, тощо [2]. Усе активніше своє місце серед цих дисциплін виборює і лінгволітературознавство – скажімо, в Німечині виходить і користується популярністю науковий журнал «Літературознавство і лінгвістика» («LiLi»), автори якого серед інших представників українських і зарубіжних філологів-дослідників взяли участь у роботі Міжнародної наукової онлайн-конференції «Лінгволітературознавчі студії: інтерфілологічний аспект», яка відбулася 21-22 листопада 2024 року у Львові. Конференція стала місцем широкого фахового діалогу про пошуки спільних об'єктів, методів і предметів філологічного дослідження тривалої історії взаємовідносин лінгвістики і літературознавства, фаз і складових їхнього зближення. Відзначимо, що предметом обговорення стали такі сфери сучасної взаємодії обох дисциплін: текстологія, лінгвістика тексту, жанрова теорія, стилістика, лінгвістична наратологія, інтермедіальність, когнітивна лінгвістика, інтертекстуальність, літературознавче осмислення мови, завершена незавершеність літературного тексту, трансверсальний вимір літературного тексту [4].

Цілком логічно і зрозуміло, що методика викладання іноземної мови, у тому числі української для іноземців, великого значення надає

лінгвокраїнознавчому аспекту, адже воно має «прикладну спрямованість і застосовує вивчення ментальності й національного характеру народу, тісно пов'язане з історією мови, лінгвосеміотикою, етнопсихолінгвістикою, фразеологією, літературою, історією та культурою етносу загалом та певного регіону зокрема» [3]. Відзначимо також, що вітчизняні філологи-теоретики й викладачі особливу увагу також звертають на відображення лінгвокультурологічного елемента у мові.

Як підкреслюють дослідниці В.І. Владимирова та О.М. Шевченко, сучасні освітні концепції та культурологічні підходи до викладання мови як іноземної припускають усвідомлення нерозривності зв'язків у тріаді мова – культура – суспільство, новий погляд на роль соціуму в становленні мовної особистості. Це не вимагає додаткових пояснень, адже будь-яка мова, в концентрованому вигляді відображаючи духовне життя соціуму, є найважливішим засобом виховання. Опановуючи мову, іноземний студент у країні свого нового перебування не тільки пізнає навколишній світ, а й вчиться у ньому жити. Іншими словами – сучасна освіта займається також і проблемами подоланням мовнокультурних перешкод, які виникають під час вивчення іноземної мови шляхом дослідження розвитку культури різних народів та прищеплення поваги до інших культур, через зіставлення зі «своїм» потреби зрозуміти «чуже» [1]. Вдамося до повторення геніальної прозорливості й майже двохсотлітнього наставлення Тараса Шевченка – «Учітесь, читайте, і чужому научайтесь, й свого не цурайтесь» [5].

У процесі навчання іноземної мови непересічне значення має використання літературних творів письменників, оскільки художня література може стати своєрідним цементуючим початком у створенні спільних зон його міждисциплінарного використання на межі мови та літературознавства. Практика і досвід викладацької роботи показує, що ніякими лекціями й семінарськими заняттями по окремих дисциплінах не можна домогтися тієї ефективності, яка досягається при комплексному міждисциплінарному використанні творів художньої літератури в системі навчання студентів всіх напрямів підготовки, у тому числі економічних, інженерно-технічних, природничих та гуманітарних спеціальностей. При цілісному підході забезпечується усебічне охоплення компонентів, виявляються взаємопов'язані характеристики, які якісно відрізняються від функціональних. Методологічне значення комплексного використання художніх творів полягає передовсім у тому, що дозволяє знаходити правильне співвідношення цілого та його частин.

Об'єктивні зв'язки зближення між лінгвістами та літературознавцями на сучасному етапі навчання студентів іноземної мови вимагають розробки загальної методики. Ігнорування основ явищ, які зближуються, може призвести до того, що встановлення типологічних зв'язків між мовою та літературою обмежиться розглядом загальних компонентів структури художнього твору у його відношенні щодо мови. Зв'язок художньої літератури і мови, співвідношення мови письменника з нормами літературної мови, насиченість

художніх текстів мовними засобами – ось базові компоненти системи координування лінгвістів і літературознавців.

Об'єктивні засоби, які визначають спільні характеристики такої роботи, наступні:

1) процес вивчення художнього мовлення має тенденцію «розчинення» в інших дисциплінах: теорії перекладу, стилістиці, прикладному мовознавстві;

2) слово письменника, пов'язане з життям безпосередньо як художнє узагальнення, є формою буття і людського пізнання.

У цьому сенсі воно має пізнавальне та виховне значення, оскільки концентрує в собі риси реального світу, здійснює злиття типових родових властивостей та індивідуальних особливостей людини, що характерно і для живої розмовної мови. До цього додамо, що обмін словами у самій дійсності є комунікативною формою спілкування між людьми, а всередині текстів творів мовлення мова персонажів стає засобом загострення художньої ідеї. Що стосується інофонів, то для них важливу роль мають фонові знання.

Роль художньої літератури у процесі навчання української мови має багатоаспектний характер. Це й відбір текстів для читання на заняттях змови, й використання літератури у розкритті літературних проблем, у підвищенні загальноосвітнього, культурного рівня студентів, тощо. Так, координування передбачає максимально можливе зняття суперечностей, які виникають у сприйнятті інофонами творів української літератури, й обмеження через них включення у навчальний процес елементів «людських емоцій», що складає одну із специфічних сторін української літератури. Художній образ як типізоване відображення й уособлення деталей життєвої правди слугує дієвим засобом пізнання сутності зображуваного письменником певного історичного періоду, завдяки чому уможливлюється ефективне пізнавальне спілкування між людьми. У цій комунікативній властивості художнього слова – об'єднувати людей спільністю емоцій – література як словесне мистецтво значною мірою визначає ефективність власне самого процесу пізнання.

Прикладом може слугувати робота з іноземними студентами на першому етапі навчання іноземців, коли їхні знання обмежуються запасом базових слів української мови (1000-1500 одиниць), переслідує мету оволодіння навичками розмовної мови. На другому етапі навчання, коли запас базових слів становить 2000-2500 одиниць та вже буде досягнуте оволодіння навичками розмовної та писемної мови, єдність мови та літератури здійснюється на двох характерних для українського літературознавства методологічних рівнях. Так, у поле зору викладача потрапляють історико-літературні аспекти художньої літератури у співвідношенні живої розмовної стихії та літературної мови. Від комплексної інформації із найзагальніших питань і художнього мовлення до розгорнутого коментаря із країнознавчих тем національної культури; від творчої інтерпретації стилю письменника до історико-аналітичного дослідження етапів розвитку культури України, тощо – такий шлях взаємопроникнення мови, літератури та країнознавства у системі викладання української мови інофонам.

Насиченість всіх етапів роботи з іноземцями літературознавчим матеріалом, від якого підвищується ступінь зацікавленості слухачів у дисциплінах української мови, літератури та країнознавства – необхідна умова забезпечення якісного рівня культурних контактів з іноземцями. Найперше завдання у вирішенні проблем комунікативного літературознавства полягає у забезпеченні іноземних студентів високохудожніми текстами з урахуванням стильових труднощів і психологічних особливосте їхнього сприйняття.

Процес навчання як системи покрокового управління художнім впливом вимагає використання наступних способів естетичного впливу на мислення здобувачів:

1. потенціал пізнання;
2. потенціал морально-емоційного впливу;
3. потенціал загальноестетичного діапазону.

Ступінь впливу словесного мистецтва на мислення безумовно розширюється, якщо викладач розкриє перед студентами складність питань літературної спадкоємності, історію і перспективи контактів національних культур. Оперуючи різними поняттями з історії світової літератури, аналізуючи процеси синхронної та діахронної типології, викладач-мовник відкриває перед студентами шлях до осмислення загальних закономірностей розвитку всесвітньої культури у її нескінченному різноманітті.

Активне засвоєння студентами лексичного матеріалу, пов’язаного з національно-культурною своєрідністю й «інакшістю» країни перебування та її народу, є одним із надважливих аспектів навчання іноземної мови. Це дозволяє студентам не лише задовольняти інтелектуальні, комунікативні та пізнавальні інтереси певного народу, але й допомагає формувати у них знання про спосіб життя іншої країни, її історію, традиції. З іншого боку, слід не допускати перевантаженості аудиторії місцевою краєзнавчою інформацією, локально маркерованими лексичними одиницями – наразі безумовно необхідне почуття міри, дотримання розумних пропорцій і встановлення продуманих з точки зору національних інтересів критеріїв відбору країнознавчого та лінгвокраїнознавчого матеріалу – таких як загальнолюдська цивілізаційна цінність, типовість/відмінність, актуальний історизм, достовірність, сучасність, суголосність із демократичними надбаннями людства.

Список викоористнаих джерел

1. Владимирова В.І., Шевченко О.М. Лінгвокраїнознавчий аспект у викладанні української мови як іноземної. «Молодий вчений», № 5.1 (69.1). травень, 2019 р. С. 55-58. URL: https://repository.pdmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bf370328-3057-433c-99b2-137a339beace/content

2. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 711 с.

3. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2010. 844 с. URL:https://corpus.encyclopedia.kyiv.ua/item/417

4. Підсумки наукової онлайн-конференції «Лінгволітературознавчі студії: інтерфілологічний аспект». 25.11.2024. URL:https://lingua.lnu.edu.ua/news/pidsumky-naukovoi-onlayn-konferentsii-linhvoliteraturoznavchi-studii-interfilolohichnyy-aspekt

5. Тарас Шевченко. І мертвим, і живим, і ненародженним землякам моїм в Украйні і не в Украйні моє дружнєє посланіє. Зібрання творів у шести томах. Т. 1: Поезія 1837-1847. Київ, 2003. С. 348-354.

В. А. Сукнєв,
здобувач другого(магістерського) рівня вищої освіти;
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ HR-СТРАТЕГІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Сучасні геополітичні виклики створюють нові вимоги, щодо систем управління персоналом міжнародних компаній. Повномасштабне російське вторгнення в Україну стало тяжким випробуванням для бізнес-середовища, змусивши компанії змінити підхід до менеджменту та управління людськими ресурсами.

Актуальність даної теми полягає в тому, щоб усвідомити, що бізнес – це не лише про гроші та прибутки. Це також про людей та гуманістичні принципи.

З початком війни, існувало побоювання, що міжнародні компанії припинять бізнес і вийдуть з України. Але ні – були такі, як, наприклад, Coca-Cola, які залишилися та підтримали своїх співробітників. Отже, комплексний аналіз HR-стратегії Coca-Cola в умовах воєнного стану, а також вивчення досвіду застосування механізмів адаптації та системи управління персоналом, особливостей антикризового менеджменту, механізмів підтримки психологічного стану співробітників, стратегій комунікацій та соціальної відповідальності компанії є вкрай важливим для поширення такого досвіду на інші компанії в умовах глобальних викликів.

Coca-Cola, як американська харчова компанія, найбільший у світі виробник і постачальник концентратів, сиропів і безалкогольних напоїв має багаторічну історію роботи на ринку України, через вторгнення агресора опинилась в центрі складних трансформаційних процесів. Компанія була вимушена не просто зберегти бізнес-процеси, але й продемонструвати високий рівень соціальної відповідальності, перетворивши виклики війни на можливість розвитку корпоративної культури.

Коли розпочалося повномасштабне вторгнення, багато компаній опинилися у глухому куті, інші просто зупинили бізнес-процеси. І лише одиниці змогли швидко адаптуватися. Coca-Cola виявилася саме з таких компаній. Перші дні війни стали справжнім випробуванням для HR-менеджменту. Треба було